

De Redactie

EEN KOPEREN JUBILEUM *)

DOOR

CH. F. L. NORD

Waar wij Collega *Van Hasselt* bereid gevonden hebben, de feestrede te houden en U dus een overzicht zult krijgen van de veertig jaren van het bestaan van het Tijdschrift, kan de hoofdredacteur zich bepalen tot een korte beschouwing. Hij is van meening dat dit oogenblik hem een ongezochte aanleiding geeft om eenige opmerkingen te maken over de wijze waarop de tegenwoordige Redactie, die bijna een derde deel van al die jaren, de leiding van het Tijdschrift heeft gehad, hare werkzaamheden heeft meenen te moeten verrichten. Het zij mij daarbij vergund er tevens de aandacht op te vestigen dat, bij het verschijnen van ons jubileumnummer ook die Redactie een jubileum viert, aangezien zij dan *in dezelfde bezetting* 12½ jaar eendrachtelijk heeft samengewerkt om naar beste weten te trachten het Tijdschrift te voeren naar hooger peil!

In hoeverre zij daarin is geslaagd staat aan U ter beoordeeling, maar dit zeker niet alledaagsche koperen Redactie jubileum geeft ons toch zeker het recht even bij de gebeurtenissen van de afgelopen jaren stil te staan, waarbij ik zal trachten te vermijden het terrein te betreden wat voor den feestredenaar en voor den Beheerenden Redacteur is vrijgehouden.

Ik zal echter niet kunnen vermijden — tot goed begrip van hetgeen volgt — in een paar groote lijnen het verleden even aan te halen.

*) Rede, uitgesproken op de feestvergadering van het T. v. T. 4 Maart 1933.

De opzet van het Tijdschrift was die van een vereenigings-
orgaan, n.l. van de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging,
die zeer terecht kort na haar oprichting de behoefte, ja de
noodzakelijkheid van een dergelijke publicatie scherp inzag.

In ons land bestond immers geen tandheerkundig perio-
diek, alleen de „Handelingen van het Nederlandsch Tand-
heerkundig Genootschap.”

Door de oprichting van een Tijdschrift voor Tandheel-
kunde meende de jonge vereeniging zoowel zichzelf, als
de professie een dienst te kunnen bewijzen en de geschiedenis
heeft geleerd hoe goed ze daarin heeft gezien.

Er was enthousiasme en medewerking en tien jaar lang heeft
men het volgehouden.

In die jaren bleek, dat*de behoefte aan een Nederlandsch
tandheerkundig orgaan zoo sterk was, dat de wenschelijk-
heid werd gevoeld, dat orgaan niet langer te laten uitgeven
door één vereeniging, maar het te maken tot een zelfstandige
publicatie, los van elk vereenigingsverband.

En zoo was dan in 1904 de Tandmeesters Vereeniging on-
zelfzuchtig genoeg om haar orgaan over te dragen aan een
„Gezelschap” bestaande uit een groep van dertien tand-
artsen, die op zich hadden genomen voor het onafhankelijk
voortbestaan van het Tijdschrift te zullen zorg dragen.

Vanaf dat oogenblik was de leiding dus vrij van iedere
vereenigingspolitiek en vereenigingsdwang en kon haar
vleugels uitslaan zooals zij dit verkoos.

De dagelijksche leiding bleef in handen van den Gérant,
H. B. de Jonge Cohen, die deze functie vanaf de oprichting
met de meeste toewijding had vervuld en de leden van het
„Gezelschap” verplichtten zich voor bijdragen te zullen
zorgen en in geregelde samenkomsten de belangen van het
Tijdschrift te zullen behartigen.

Deze goed bedoelde-opzet, vertoonde al spoedig haar
zwakke psychologische zijden. Immers, het is gemakkelijk
genoeg zich voor te nemen gezamenlijk voor inhoud en leiding
te zullen zorgen, minder eenvoudig echter is het, soortgelijke

voornemens in daden om te zetten. Deze veelhoofdige leiding gaf eenerzijds aanleiding tot velerlei verschil van inzicht, anderzijds waren de leden niet altijd in staat om geregeld en tijdig, door bijdrage van eigen hand aan de rechtmatige verlangens van den Gérant tegemoet te komen.

Een en ander had tengevolge, dat men naar een andere oplossing zocht en er werd besloten tot het instellen van een hoofdredacteurschap, waartoe met ingang van 1917 werd overgegaan en waarbij *B. R. Bakker* als zoodanig in functie trad.

Ofschoon hij door drie redacteuren werd terzijde gestaan, kon men toch in hoofdzaak van een éénhoofdige leiding spreken en alras bleek hoezeer deze bewuste leiding het Tijdschrift ten goede kwam.

Men leefde echter in de oorlogsjaren, de rustige rust van vroeger was verdwenen, en dit liet zich onder meer in de geldmiddelen voelen. Het werd voor het „Gezelschap” hoe langer hoe moeilijker het Tijdschrift te financieren en zoo kwam meer en meer het gevoelen boven, dat men deze moeilijkheden niet langer mocht laten rusten op de schouders van enkelen, doch dat de geheele professie de moreele verplichting had voor de instandhouding van het Tijdschrift te zorgen, waarbij tevens de meening voorzat, dat — gegeven het sterk toegenomen aantal tandartsen en het daardoor ontstane intensieve vereenigingsleven ook de *leiding* van het Tijdschrift moest staan onder de verantwoordelijkheid van de professie, in dit geval dus: van de drie Nationale Organisaties.

Evenals in 1904 de „Tandmeesters Vereeniging” bleek thans in 1918 het „Gezelschap” bereid deze consequentie te aanvaarden en zoo werd in dat jaar het Tijdschrift overgedragen aan de drie vereenigingen, die ook thans nog in onverzwakte harmonie ons nationaal orgaan uitgeven.

Uitdrukkelijk werd gestipuleerd, dat deze gezamenlijke uitgave de onafhankelijkheid van het Tijdschrift niet mocht aantasten. Wel wordt het Algemeen Bestuur gekozen door de drie organisaties, die daartoe ieder drie leden aanwijzen, welke negen Bestuurders de vier Redacteuren benoemen,

doch met nadruk werd bepaald dat deze leden niet in dat bestuur zitting nemen als mandatarissen hunner vereenigingen, doch als bestuursleden van een onafhankelijk Tijdschrift, die persoonlijk naar beste weten en vermogen de groei en bloei helpen bevorderen.

Gebleken is tot op heden dat deze opzet een zeer gelukkige is geweest, zij heeft in al die jaren nog nimmer tot moeilijkheden aanleiding gegeven.

Na vier jaren zijn functie te hebben vervuld, moest *Bakker* wegens gebrek aan tijd als hoofdredacteur bedanken en werd de huidige Redactie door het Algemeen Bestuur benoemd, die sinds 1 Januari 1921 de leiding van het Tijdschrift op zich heeft genomen.

Bij het aanvaarden van die taak bleek allereerst, dat de éénhoofdige leiding der laatste jaren — naast de voordeelen — ook groote bezwaren had.

Van een te groote decentralisatie was men in een te groote centralisatie vervallen, wat meebracht dat die taak voor één man — en dan nog wel met beperkte tijd — te zwaar was, dat verder niemand anders van den gang van zaken iets kon afweten en tenslotte dat daardoor te weinig personen in de medeverantwoordelijkheid werden betrokken, hetgeen aan de animo moest afbreuk doen.

Vandaar dat de nieuw opgetreden Redactie besloot om niet in de beide fouten van het verleden te vervallen, maar door een zoo groot mogelijke verdeling van functies te komen tot een nuttiger werkwijze.

Ik heb deze korte historische uiteenzetting noodig gehad om U te doen begrijpen waarom de Redactie van den aanvang af dit standpunt heeft meenen te moeten innemen en ik kan U er onmiddellijk bij verklaren, dat wij, na ruim twaalf jaren nog steeds van meening zijn, dat deze weg de juiste is geweest.

Ook wanneer wij op den voorgrond stellen, zelven — als eersten — in te zien, dat er allerlei is, dat nog steeds voor aanmerkelijke verbetering vatbaar is, dan meenen wij toch

te mogen concludeeren, dat de gang een goede gang is geweest en dat de op- en aanmerkingen die men terecht nog steeds kan maken hare oorzaken elders vinden.

In de eerste plaats vergete men niet, dat ons Tijdschrift langzamerhand is gegroeid tot een periodiek, dat door omvang, oplage en medewerking aanzienlijk hooger eischen stelt in allerlei opzicht, dan vroeger het geval was en dat aan deze eischen moet worden voldaan — niet door beroepsjournalisten — maar door amateurs, die buitendien naast drukke en vermoeiende praktijken nog belast, soms overbelast zijn met ander werk.

Zoolang daar geen verandering in kan worden gebracht — en het zou overigens nog de vraag zijn of een dergelijke verandering in ieder opzicht een verandering ten goede zou zijn — is het niet wel mogelijk om een aantal bezwaren, die men zou kunnen inbrengen afdoende te ondervangen.

Wat nu de boven aangehaalde verdeeling van functies betreft, moge ik nog opmerken dat deze ons geen aanleiding heeft gegeven hierin wijziging te brengen in den loop der jaren.

De Hoofdredacteur is belast met de algemeene leiding. Hij schrijft zoo mogelijk voor ieder nummer een hoofdartikel of wordt bij die taak door een zijner redacteurs vervangen. Deze opvatting heeft wel eens aanleiding gegeven tot de opmerking van lezers, dat het wellicht beter ware wanneer de Redactie zich van positieve meeningsuiting onthield. De Redactie is echter van andere meening en meent dat deze rubriek het Tijdschrift maakt tot een levend orgaan, terwijl anders de kans groot is, dat het een verzameling ingekomen artikelen wordt. Een vergelijking met buitenlandsche periodieken heeft ons in deze overtuiging gesterkt. En waar de kolommen open staan voor allen, die meenen dat een redactioneele meeningsuiting weersproken dient te worden, bestaat er zodoende ook geen bezwaar dat van misbruik van machtspositie ooit sprake zou kunnen zijn.

De Beheerend Redacteur, tevens Secretaris Penningmeester heeft de opdracht voor het geregeld verschijnen te zorgen

met alles wat daarmee samenhangt en dat is in den loop der jaren niet weinig geworden. Hij verzorgt drukproeven en cliché's, voert de correspondentie met den uitgever, drukker en inzenders en is, juist als hij een zucht van verlichting slaakt na het verschijnen van het laatste nummer, weer toe aan het voorbereiden van het volgende.

De beide overige Redacteuren verzorgen resp. de literatuur rubriek en de medische grensgebieden, terwijl de Redactie gezamenlijk beslist over het al of niet opnemen van ingekomen stukken etc.

Tot eenigerlei moeilijkheden hebben onze Redactievergaderingen nog nimmer aanleiding gegeven. Niet alleen dat onze meeningen op te behandelen punten vrijwel altijd parallel liepen, maar ook zijn botsingen met inzenders eigenlijk nimmer voorgekomen en hebben deze zich steeds bij het redactioneele standpunt kunnen neerleggen.

De toon, ook van de ingekomen stukken, in het Tijdschrift is daarvan wel het bewijs en deze steekt o.i. gunstig af bij vele soortgelijke periodieken.

Wij hopen en vertrouwen dit ook in de toekomst zoo te kunnen houden.

Van den aanvang van ons optreden af, hebben wij ons als eerste eisch gesteld te trachten de rubriek „Oorspronkelijke Bijdragen” te vergrooten en belangrijker te maken.

En wie zich de moeite wil nemen de twaalf laatste jaargangen te leggen naast hunne voorgangers, moge erkennen dat wij met eenige voldoening kunnen constateeren daarin voor een groot deel geslaagd te zijn, al dient gezegd dat het nog maar de eerste stappen zijn op een weg naar beter.

Ook ons zorgenkind: „de Literatuurrubriek” is onder de bekwame handen van den betreffenden redacteur aanmerkelijk uitgedijd. Ook hier echter wordt nog steeds gepoogd naar verbetering, een pogen dat veelal strandt op gebrek aan regelmatige medewerking, al verdienen een aantal trouwe medewerkers thans een eeresalut!

Zoo zou ik U uit de redactioneele cuisine nog gemakkelijk

een tijd lang van voedsel kunnen voorzien, maar wil U niet te lang ander voedsel onthouden.

Ik moge U nog wijzen op het feit, dat ook de advertentierubriek onder onze controle staat, dat wij er voor trachten te waken, dat ook hier geen misstanden binnensluipen en dat de ervaring heeft geleerd dat wij ook over dit punt noch met onzen voortreffelijken uitgever, noch met de adverteerders zelve, moeilijkheden van noemenswaardigen aard hebben gehad.

Ten slotte nog een blik in de toekomst.

Hoe het onderwijs in Nederland ook zal functionneeren, zeker is het, dat de jonge tandarts na zijn examens nog zeer veel te leeren zal hebben eenerzijds en de vorderingen van zijn beroep zal hebben te volgen anderzijds.

Het Tijdschrift zal dus onder meer altijd moeten blijven een middel van voortgezet onderwijs en om het peil van dat onderwijs zoo hoog mogelijk op te voeren heeft het de steun van velen noodig en vooral ook het *beseft* dat er op dit gebied moreele verplichtingen bestaan, die niet kunnen worden verwaarloosd zonder aanzienlijke schade voor de professie.

Mijne Heeren, ik meen U hiermede althans een inzicht te hebben gegeven in onze faits et gestes en in onze bedoelingen. Uit mijn verslag zult U hebben ervaren dat de Redactie zich inderdaad in feeststemming kan bevinden, omdat onze weg eigenlijk op rozen is gegaan. En dit niet zoo zeer omdat er zich nimmer moeilijkheden hebben voorgedaan, want dan zou die weg wel een gemakkelijke, maar ook een vervelende zijn geweest, maar omdat die moeilijkheden altijd weer op de prettigste wijze werden overwonnen en omdat wij onderling en met Uw Bestuur gedurende die twaalf jaren op de meest vriendschappelijke wijze hebben samengewerkt.

U dankzeggend voor het vertrouwen van al die jaren en mij persoonlijk, ook voor de toekomst, in de vriendschap van mijn mede-redacteuren en van U allen aanbevelend, moge ik hiermede deze beschouwing eindigen.

Ik heb gezegd!